

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

31. maj 2024

Norlys-koncernens inputs til Erhvervsstyrelsens vurdering af behovet for revidering af LRAIC-modellen

Norlys takker Erhvervsstyrelsen for muligheden for at komme med input til en potentiel revidering af den eksisterende LRAIC-model.

Vi ønsker i den forbindelse at fremsætte nedenstående bemærkninger.

LRAIC-modellen generelt

Norlys anerkender, at LRAIC-modellen (herefter "modellen") fortsat spiller en væsentlig rolle i på den ene side at balancere hensynet mellem incitament til fortsat udrulning og vedligehold af fiberinfrastrukturen i Danmark og på den anden side at sikre, at tjenesteudbydere får konkurrencedygtige engrospriser baseret på antagelsen om de omkostninger, der er forbundet med et optimalt drevet fibernet.

Norlys anbefaler en opdatering af modellen i forbindelse med forberedelserne til de kommende markedsafgørelser henset til, at den nuværende model beror på en række antagelser og inputs formuleret i perioden 2019-2020 sammenholdt med de betydelige bevægelser, der er sket hos selskaberne, markedet og i verden generelt siden perioden 2019-2020.

Modellen har stor betydning for branchens muligheder for at skabe en rimelig forrentning af den investerede kapital, og modellen har således i sagens natur også stor betydning for udrulningen af fiberinfrastruktur i Danmark. Derfor er det afgørende, at modellen holdes opdateret og er retvisende i forbindelse med de kommende markedsafgørelser.

Norlys forventer, at en opdatering af modellen baseres på de grundlæggende designregler, Erhvervsstyrelsen og Axon fremlagde i det seneste modelarbejde, hvor Erhvervsstyrelsen udtrykte, at intentionen var en stabil model med konsistens i de ydre rammer. Norlys har derfor en forventning om,

at Erhvervsstyrelsen fastholder, at omkostninger indregnes efter metodikken i LRAIC og ikke skifter til andre metoder såsom LRIC eller RAB¹,

at der sikres kontinuitet på de modellerede adgangsprodukter, da Norlys har baseret sin langsigtede forretningsmodel herpå.

---

¹ Modellerne er omtalt som alternativer i Europa-Kommissionens henstilling af 6.2.2024 om reguleringsmæssig fremme af gigabitkonnektivitet

Norlys vil i de følgende tre afsnit kort opridsede de dele af modellen, som vi – på nuværende tidspunkt – som minimum anbefaler, at Erhvervsstyrelsen forholder sig til ved en revidering af modellen.

Hvorvidt der bør være tale om en større revidering eller kun mindre opdateringer af fx inputpriser er vanskeligt at fastslå på nuværende tidspunkt, da behovet vil afhænge af den produktafgrænsning, Erhvervsstyrelsen vil anlægge. Det vil fx have afgørende betydning, om 5G mobilbredbånd og FWA inkluderes i produktmarkedet eller ej ift., hvorledes markedsvilkårene betragtes.

Behov for justeringer af modellen

Generelt finder Norlys det afgørende, at modellen understøtter et fair og markedsbaseret afkast på fibernetværk. Modellen skal motivere til investeringer i fibernet og dermed understøtte digitaliseringen af Danmark. Norlys vil i det følgende nævne eksempler, i vilkårlig rækkefølge, på overvejelser, som Erhvervsstyrelsen opfordres til at medtage i sine overvejelser og konkret forholde sig til i en evt. revidering af modellen.

Netejeren bør opnå fuld omkostningsdækning for sine investeringer, uagtet hvilken produktionsteknologi netejeren har anvendt. **Modellen bør således være teknologineutral.** For fibernet, der er etableret eller etableres på almindelige markedsmæssige vilkår, er det afgørende, at modellen tager udgangspunkt i netejerenes faktiske omkostninger med en rimelig forrentning, herunder en vis risikopræmie for den forretningsmæssige risiko forbundet med udrulning og drift af fibernet. For fibernet, der er etableret og drives på markedsmæssige vilkår, **bør modellen ligeledes ikke indlægge effektivitetsjusteringer.**

Norlys anbefaler, at modellen som minimum revideres således, at modellen vil afspejle implementeringen af XGS-PON. Baggrunden herfor er den teknologiske udvikling de senere år, hvor PON-teknologien, der er den primære produktionsmetode til produkter til massemarkedet, bevæger sig fra GPON til XGS-PON. Infrastrukturselskaber har en betydelig investering i at opgradere fibernetene, således der kan komme mere kapacitet via XGS-PON for dermed at give rum til nye produkter og services. Det kræver tilsvarende opdateringer af IT-modeller og understøttende processer. **Norlys anbefaler, at en revidering af modellen sker med inddragelse af infrastrukturselskaberne,** da der bør tages hensyn til, at et teknologiskifte vil ske som en glidende transition og ikke ske straks, eftersom udstyr skal skiftes centralt i nettet og hos slutkunden.

En justering af modellen afhænger desuden af de adgangsforpligtelser, Erhvervsstyrelsen vil pådrage infrastrukturselskaberne. **Norlys anser den nuværende adgangsforpligtelse på fiber BSA-produkter som tilstrækkelig** til at dække det danske massemarked på fair og ikke-diskriminerende vilkår. Hvis der pålægges forpligtelser til rå adgangsprodukter såsom VULA, vil det kræve betydelige investeringer i infrastrukturen. Det vil ikke være proportionalt, hvis modellen ikke er opdateret til at afspejle adgangsforpligtelserne på produktmarkedet.

Norlys gør opmærksom på, at der kan blive behov for justering af modellen på sigt med henblik på at gøre det attraktivt for infrastrukturejere at udrulle fiber i områder, der i dag dækkes med kobbernet, hvis der evt. iværksættes regulatoriske forpligtelser til nedlukning af kobbernettet i Danmark ud over de allerede gældende forpligtelser på baggrund af TDCs tilsagn på M3LC-markedet. Norlys vil i den forbindelse opfordre til, at en evt. regulering af nedlukningen af kobbernettet sker på en måde, der ikke skader konkurrencen på wholesale-niveauet i

overensstemmelse med Europa-Kommissionens whitepaper, "How to master Europe's digital infrastructure needs?".

Opdateringer af eksisterende data i modellen

Erhvervsstyrelsen pålagde branchen et betydeligt, men vigtigt arbejde i seneste modelleringsarbejde med indsamling af inputs på fx netværksstrukturer, geografi, udstyrs- og graveomkostninger.

Norlys ønsker og anbefaler, at modellen i videst muligt omfang afspejler den måde, et effektivt fibernet produceres på. Norlys vil naturligvis bakke op om en kommende revidering.

Norlys mener, at gennemsigtighed og åbenhed ift. bl.a. fibernettets tekniske opbygning, kapacitetsudnyttelse, placering af udstyr og historisk efterspørgsel er afgørende i forbindelse med revidering af modellen. Ved den seneste revidering bidrog det ikke alene til gennemsigtighed i omkostningsstrukturen hos Norlys, men også til at få indsigt i, hvordan fx samgravning til elnettet ikke kan udnyttes, idet fibernet etableres i en anden struktur.

Norlys forudser, at der vil være behov for opdatering af dele af det eksisterende datagrundlag som fx trafikomkostninger, og Erhvervsstyrelsen opfordres til at indtænke dette som en del af processen ved revideringen.

Opdateringer af teoretiske antagelser i modellen

Der har de seneste år været et markant højere rente- og inflationsniveau end afspejlet i den nuværende model. Udvikling i rente- og inflationsniveauet har betydning for rentabiliteten for udrulning og vedligeholdelse af fibernet, herunder er udrulning forbundet med betydelige investeringer med lang tilbagebetalingstid.

Norlys anbefaler – i overensstemmelse med Europa-Kommissionens henstilling af 6.2.2024 om reguleringsmæssigt fremme af gigabitkonnektivitet – at **data som minimum tilpasses, så der sikres dækning for de meromkostninger, som infrastrukturselskaberne har i levering af engrosadgangsprodukter.**

Særlig vigtigt er en opdatering af WACC (weighted average cost of capital), hvis nuværende metode bygger på en forudsætning om risikofri rente fastsat ud fra et gennemsnit over de seneste seks års renteniveau på opgørelsestidspunktet. Årene forud for seneste modellering i 2019-2020 var betydelig anderledes, end udviklingen har været de senere år.

Det vil have en betydelig og væsentlig påvirkning på investeringsincitamentet, hvis den regulerede kapitalforrentningssats fastsættes lavere end det, investorer har af forventninger til et markedsbaseret afkast.

En opdatering af WACC, herunder om den nuværende metode, der bygger på et gennemsnit over de forudgående seks år, er den rette, vil således være i tråd med Europa-Kommissionens henstilling om at ajourføre WACC til at afspejle den aktuelle økonomiske situation ift. et risikojusteret, markedsbaseret afkast.

Afsluttende bemærkning

Norlys anerkender, at Erhvervsstyrelsens revidering er betinget af, at der bevilliges midler hertil. Norlys vil dog henstille til, at Erhvervsstyrelsen så tidligt som muligt orienterer branchen om, hvorvidt Erhvervsstyrelsen forventer en revidering af modellen, da en revidering vil være forbundet med en væsentlig arbejdsbyrde hos selskaberne.

Norlys vil endeligt opfordre Erhvervsstyrelsen til – afhængigt af produktafgrænsningen – at inddrage relevante aktører i markedet på ny, herunder Norlys, jf. også Europa-Kommissionens whitepaper om "How to master Europe's digital infrastructure needs?", hvorefter:

"As we are at the crossroads of major technological and regulatory developments, it is of tantamount importance to debate these developments broadly with all stakeholders and like-minded partners."

Norlys står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående bemærkninger og besvarelse af eventuelle spørgsmål.